

Ændringsforslag

Mødet udsat kl. 15.35

Af Bertel Haarder (V):

Til § 2

Mødet genoptaget kl. 15.45

Paragraffen udgår.

Bemærkninger

Eftersom der ikke længere er umiddelbart forestående valg til styrende organer, hvorpå lovforslagets vedtagelse kunne have haft indflydelse, foreslås denne ekstraordinære stadfæstelsesbestemmelse fjernet, idet en sådan afvigelse fra den sædvanlige procedure i henhold til grundloven kun kan ske i særdeles påtrængende tilfælde.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§ 1

vedtoges uden afstemning.

§ 2

forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslaget om, at § 2 udgår, var dermed vedtaget.

§ 3

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag vedrører finansministeren, men da ministeren ikke er til stede, skal jeg udsætte mødet i 10 minutter. Det genoptages i dag kl. 15.45.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om større lokal selvbestemmelsesret over det offentlige serviceniveau.

[Af Svend Erik Hovmand (V) m. fl.]

(Beslutningsforslag nr. B 27. Fremsat 22/10 80).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Finansministeren (Svend Jakobsen):

Må jeg først over for formanden og over for folketinget undskylde, at jeg ikke var nået frem, da man skulle begynde på behandlingen af dagsordenens punkt 5.

Det drejer sig om venstres forslag til folketingsbeslutning om større lokal selvbestemmelsesret over det offentlige serviceniveau. Jeg skal indskrænke mig til relativt få bemærkninger, da venstres forslag i det store og hele er en genfremsættelse af det forslag til folketingsbeslutning, som venstre fremsatte i sidste folketingssamling.

Venstre mener, at man med disse forslag fra de kommunale organisationers sparekataloger kan sikre, at realvæksten i amtskommunernes og kommunernes udgifter bliver nul i de kommende år.

Regeringen er ikke uenig med venstre i, at væksten i 1982 og følgende år bør reduceres yderligere i forhold til de 2 pct., som regeringen har aftalt med de kommunale organisationer for 1981. Men det fører ikke til, at regeringen kan tilslutte sig det foreliggende beslutningsforslag.

Venstre har fra de kommunale organisationers sparekataloger håndplukket en række forslag, og som jeg havde lejlighed til at fremhæve ved forårets debat, er der mellem sparekatalogernes forslag en række forslag, som regeringen ikke kan acceptere. Jeg tror, venstre overvurderer virkningen af de foreslåede besparelsesforanstaltninger. Forholdet

[Finansministeren]

er for det første, at en række af besparelsesforslagene er meget lidt konkrete. Vi har fra kommunerne fået nogle ideer og forslag til, hvor der kan spares, men disse ideer skal først udarbejdes til konkrete besparelsesforslag. Virkningen heraf må beregnes, og det må klarlægges, om der er uheldige virkninger på andre områder, måske endda merudgifter.

Derudover har en række af forslagene det formål at fjerne irritationsmomenter og uhensigtsmæssige procedurer i den daglige arbejdsgang. I den udstrækning, det er muligt, er det i sig selv værdifuldt, men det tæller jo ikke, når der skal sættes kroner og øre på, i hvert tilfælde ikke i særlig stor udstrækning.

Jeg kan oplyse, at sparekatalogernes forslag allerede på forskellig vis er indgået i regeringens overvejelser og i regeringens beslutninger. Flere af forslagene indgår i mere eller mindre omarbejdet form i den kommunale spareplan, som blev udarbejdet i foråret. Derudover har en lang række forslag været behandlet i et udvalg under administrationsdepartementet og i dobbeltadministrationsudvalget under indenrigsministeriet.

Når jeg for sagde, at venstre overvurderer forslagenes besparelsesvirkning, hænger det også sammen med venstres hovedtanke, at man ved at styrke den lokale selvbestemmelsesret automatisk opnår de fornødne besparelser. Jeg mener ikke, denne teori holder i virkelighedens verden. Det er ikke tilstrækkeligt blot at ændre i nogle love, cirkulærer eller vejledninger. Det ligger nemlig i realiteternes verden, som jeg sagde før, sådan, at kommuner og amtskommuner på en række områder har valgt at lægge sig betydeligt over de statslige normer og standarder. Der kan derfor ud fra en besparelsesbetragtning på visse områder snarere være brug for nye cirkulærer og vejledninger med maksimumsnormer for at sikre de nødvendige besparelser. Det går ikke i spand med beslutningsforslagets titel, men har måske mere forbindelse til virkeligheden.

Alternativet til venstres meget lidt konkrete forslag er den fremgangsmåde, som SV-regeringen anvendte, og som er videreført af den nuværende socialdemokratiske regering, nemlig den fremgangsmåde, at man aftaler med de kommunale organisationer, hvilken udgiftsramme der skal være gældende for det eller de kommende år. For 1981's vedkom-

mende har regeringen og et flertal i folketinet her givet et vigtigt bidrag til at opnå kommunale besparelser. Vor fremgangsmåde har givet de resultater, der var tilsigtet, og derfor tror jeg, vi både for at nå realiteterne og også af hensyn til det kommunale selvstyre skal fastholde den fremgangsmåde, vi med fordel har anvendt i de seneste år. Det er regeringen indstillet på, for for os er det resultaterne, der tæller.

Hans Hækkerup (S):

Dette forslag til folketingsbeslutning er en genfremsættelse af et forslag fra sidste folketingsssamling, men i modsætning til de fleste andre genfremsættelser er dette dog en ajourført udgave.

I lighed med det gamle forslag indeholder dette en lang række spareforslag, som Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen samlede sammen sidste år. Men desuden er det blevet udvidet med nogle spareideer, der er dyrket i venstres egen have. Jeg må desværre skuffe venstres ordfører med at sige, at jeg ikke synes, de pynter i sparebuketten.

Sidste gang vi debatterede forslaget, havde jeg lejlighed til at redegøre for socialdemokratiets holdning til det lokale selvstyre, og jeg skal derfor nøjes med at henvise til, hvad jeg sagde dengang om dette vigtige emne. Ligesom ministeren vil jeg heller ikke kommentere de enkelte spareforslag, men blot sige, at på ét punkt er vi meget enige med venstre, nemlig om at der skal ske besparelser i de kommunale udgifter.

I de sidste år har den almindelige lønmodtager set sin disponible realløn falde. I 1980 har det endda været med 5 pct. I denne situation mener vi det er nødvendigt, at man også begrænser væksten i de offentlige udgifter. Vi mener derimod ikke, som venstre øjensynlig gør, at det vil være fornuftigt eller rimeligt at stoppe væksten i kommunernes udgifter fuldstændigt. Det vil stadig være sådan, at der påhviler kommunerne en lang række vigtige opgaver, der skal løses, og som ikke kan løses uden voksende kommunale udgifter. Lad mig bare som eksempel nævne daginstitutionsområdet eller plejehjemmene, hvor det påhviler kommunerne at sikre det nødvendige antal pladser.

[Hans Hækkerup]

Regeringen har derfor i stedet for en nul-løsning lagt op til en mere jævn aftrapning, så der i 1981 bliver tale om en vækst på 2 pct. og i 1982 på 1 pct. Det har netop været grundlaget for de besparelser, som regeringen sammen med forligspartierne har gennemført. Jeg må unægtelig sige, at det var skuffende, at det hverken var venstre eller de konservative, der ønskede at medvirke til at fore en fornuftig økonomisk politik her i foråret. De to partier havde øjensynlig glemt alt om borgerlige stemmer, der arbejder. Men vi kommer jo nok igen i en situation, hvor der må findes nye besparelser på de offentlige budgetter, og så vil venstre få lejlighed til at vise, om deres spareforslag er udtryk for en reel vilje til samarbejde om den økonomiske politik.

Flemming Jensen (KF):

Fra konservativ side hilser vi forslaget velkommen i håb om, at vi denne gang kan få tid til en nøje gennemgang og kan få mulighed for at se resultater af arbejdet. Det skulle vel være muligt, al den stund regeringen og forligspartierne har arbejdet og forhåbentlig stadig arbejder med at finde områder, hvor det offentlige udgifter kan begrænses.

Efter konservativ opfattelse er der i dette beslutningsforslag peget på meget, som vi også selv tidligere har nævnt, og som kan gennemføres, uden at det store skrig om ulvetider rejser sig.

Den store del af forslagene findes i de sparekataloger, som de kommunale organisationer har fremsendt, og selv om det ikke er organisationernes forslag, men blot en oprensning af, hvad der er fremsendt fra kommunerne, skal man ikke afvise dem. Tværtimod betyder det, at vi her har et ganske enestående materiale, der ikke er blevet gjort ukendeligt ved politisk behandling.

Det er klart, at en førstebehandling ikke egner sig til gennemgang af forslag efter forslag, men som sagt: vi ser med sympati på intentionerne og på meget af det, der er fremlagt.

Når det er sagt, skal jeg føje til, at kommunerne vel også forventer, at folketinget giver dem mulighed for at trække i den rigtige retning. Det er i virkeligheden ejendommeligt, at staten på én gang fastsætter grænser for kommunernes forbrug og på samme

tid øger de samme kommuners omkostninger.

Der har været en del debat om, hvad socialindkomsten betød, men lad mig nævne blot ét område, hvorom der i hvert fald ikke har været debat. Da regeringen og forligspartierne opgav tanken om at spare ved at afkorte skoleåret, gav man samtidig kommunerne en ekstraregning på 150 mill. kr. Jeg tager ikke her stilling til det berettigede eller uberettigede i afkortningen. Jeg konstaterer bare, at ferieførlængelsen ikke kan kompenseres på anden måde end ved nyansættelser. Så er det selvfølgelig meget elskværdigt, at fru Mimi Jakobsen ifølge Berlingske Tidende fra 5. december 1980 erklærer, at CD er ked af, at udgifterne væltes over på kommunerne. Det er naturligvis trist, at fru Mimi Jakobsen er ked af det, men det er endnu mere trist, at man fører en politik, der forøger kommunernes omkostninger.

Vi tror som sagt, at forslaget her peger på noget rigtigt. Mon f. eks. ikke en del af det kulturarbejde, der foregår i biblioteksregie, trænger til at blive efterseet? Det er vor opfattelse, at der mange steder her er en offentligt finansieret konkurrence til det folkelige virke, der foregår i foreningerne.

Må jeg også trods min indledning pege på et andet punkt, der er nævnt i bemærkningerne, nemlig ønsket om, at kommunerne inspireres til at benytte private entreprenører i højere grad, end det sker mange steder nu. I det hele taget tror vi på, at en privatisering med et godt resultat både økonomisk og menneskeligt kan og bør finde sted flere steder. På denne baggrund går vi positivt ind i arbejdet.

Thorndahl (FP):

Forslaget er i det væsentlige en genfrem-sættelse, og jeg skal i vidt omfang henvise til det, jeg på mit partis vegne gav udtryk for, da vi førstebehandlede det sidst den 10. april 1980.

Fremskridtspartiet kan være enig med venstre i, at det ville være hensigtsmæssigt, om vore kommuner reducerede deres forbrug, i hvert fald deres udgiftsstigning. Jeg tror blot ikke, at dette forslag, hvis det blev gennemført, vil øve nogen nævneværdig indflydelse på kommunernes forbrug. Som det på mange måder er dokumenteret, er det egentlig ikke

[Thorndahl]

generelt de statslige krav, der presser udgifterne op. Kommunernes forbrugsniveau skyldes i hvert fald efter vores opfattelse i det væsentlige andre forhold.

Hvis man vurderer kommunernes forbrug på det mest objektive grundlag, man i dag har, nemlig de objektive kriterier for uddeling af de generelle statslige tilskud til kommunerne, og hvis man forestillede sig, at de kommunale skatter for 1978 fordelte sig efter de udgiftsbehov, som lægges til grund for de generelle tilskud, ja, så skulle en kommune som f. eks. Skærbæk kommune i Sønderjyllands amt forøge udskrivningsprocenten fra de 14, de havde i 1978, til 27. Altså ca. en fordobling af den kommunale skatteudskrivning i denne kommune for blot at nå op til det gennemsnitlige kommunale udgiftsniveau.

Efter vores skøn bruger kommunerne generelt set de penge, de mener at skatteyderne kan afse. Derfor bliver skatteudskrivningen ret uafhængig af de statslige krav, og den bliver også ret uafhængig af de reelle behov. Efter vor opfattelse fører dette til, at der kun vil være en meget beskednen besparelsesmulighed i dette beslutningsforslag. De provenumæssige konsekvenser, som man har gjort rede for i bemærkningerne, er efter vor opfattelse baseret på en ret naiv politisk tankegang.

Jeg vil godt knytte et par bemærkninger til enkeltheder i forslaget. Jeg vil gerne ved denne lejlighed, som jeg gjorde sidst, den 10. april 1980, om den af venstre foreslåede receptafgift sige, at den må vi i fremskridtspartiet vende os imod. Når det gælder sundhedsområdet og også adgangen til lægelig bistand, finder vi simpelt hen, at det ville være urimeligt og asocialt at pålægge en sådan afgift.

Selv om forslaget er ændret lidt ved genfremsættelsen, synes vi faktisk, at det stadig væk virker noget tilfældigt og ikke helt vel gennembearbejdet. Jeg skal blot tage et enkelt eksempel herpå frem. Det er det punkt, der under byudvikling er nævnt som forslag 4. Heri siger man:

»Ændringer og tillæg til § 21, spildevandsledninger, gøres nemmere, og fristen for færdiggørelse af spildevandsplaner udskydes ved lov.«

Der er altså kun nævnt spildevandsledninger, og det må vel i og for sig forstås på den

måde, hr. Svend Erik Hovmand, at dette punkt altså ikke omfatter de meget centrale dele netop i et spildevandssystem: renseanlæg, pumpestationer og regnvandsbassiner.

Men i øvrigt vil jeg henlede venstres og hr. Svend Erik Hovmands opmærksomhed på, at det bilag, vi fik i miljøudvalget den 12. juni 1980 under punkt o, bilag nr. 55, hvor man til udvalget fremsendte miljøministeriets cirkulære af 16. maj 1980 om gennemførelse af besparelsesforanstaltninger på spildevandsområdet samt miljøministeriets bekendtgørelse nr. 183 af 16. maj 1980 om behandling af sager om visse ændringer af tidsfrister i godkendte spildevandsplaner, og dette cirkulære og denne bekendtgørelse, der den 12. juni tilgik miljøudvalgets medlemmer, imødekommer enten fuldstændig eller i hvert fald i meget høj grad de synspunkter, som venstre altså gør opmærksom på under dette punkt i sit beslutningsforslag. Det kan ikke være helt rimeligt, at vi altså skal se det endnu en gang, efter at regeringen faktisk i vid udstrækning har imødekommet forslagsstillerne på dette punkt.

Som sagt er vi enige i hensigten, men med den metode, som man har angivet i dette forslag, mener vi altså ikke, at det indebærer nogen nævneværdige kommunale besparelser.

Birthe Nielsen (SF):

Venstre har i dag genfremsat sit forslag fra sidste samling med nogle ændringer, men det bliver forslaget ikke bedre af. Man peger da også på fra venstres side, at regeringen for så vidt har imødekommet nogle af venstres forslag inden for forskellige områder, efter at beslutningsforslaget blev fremsat første gang. Det drejer sig om undervisningsområdet, det sociale område og miljøområdet. Finansministeren har da også her i dag bekræftet, at regeringen har disse områder med i spareplanerne, altså regeringen vil videreføre disse besparelser, og at man har haft møder med de kommunale organisationer vedrørende de besparelser, som allerede er gennemført.

Hr. Hans Hækkerup var inde på, at man i de spareforslag, der kommer fremover fra regeringens side, vil tage højde for flere besparelser. I den forbindelse må jeg sig, at socialistisk folkeparti absolut ikke er at finde som deltager i dette asociale forslag.

[Birthe Nielsen]

Venstre har igen taget fat på gratisprincipet, og det skulle såmænd ikke undre mig, om det er en af de ting, der kommer igen, når vi skal til at kigge på besparelser herinde i Folketinget til foråret. Nu er der altså ikke noget, der er gratis, for vi betaler det jo alle sammen over vores skattebillet, og jeg forstår ikke, hvorfor man skal betale det to gange. Desuden er det også helt forkert, som Venstre siger i bemærkningerne til forslaget, at det kun er folk med store indtægter, der benytter de praktiserende læger. Masser af dokumenterede undersøgelser viser, at det ikke passer. Tværtimod benyttes de af mange pensionister og familier med børn, især familier, der har problemer. Ca. 73 pct. af den danske befolkning henvender sig i dag til den praktiserende læge, når de har problemer. Så kan vi diskutere, om det ikke var andre steder, de skulle henvende sig. De kunne selvfølgelig gå på bistandskontoret og få den rådgivning og vejledning, som de egentlig er berettiget til at få, men det er der bare ikke tid til, fordi man har skåret så meget ned inden for den offentlige sektor, at serviceniveauet er blevet stærkt forringet.

Hr. Hans Hækkerup var inde på, at der allerede er sparet meget, og han nævnte her plejehjem og daginstitutioner. Det kan jeg kun bekræfte, for det fremgår af de sidste vedtagelser her i Folketinget, at det netop er på disse områder, man især har sparet.

Venstre siger i forslaget, at der nu også skal betales for kost på sygehuse. Er det meningen, at man skal tage madpakke med, når man skal indlægges, for efterhånden bliver det jo sådan, at man kun kan være indlagt én dag ad gangen?

Hvis regeringen fortsætter med at hilse disse reaktionære forslag, der kommer fra Venstre, velkommen, så siger jeg bare: velkomme!

Dræbye (RV):

Jeg synes, der indledningsvis er grund til at gøre opmærksom på, at vi jo er i gang med en proces, som i vid udstrækning overfører opgaver og kompetence til kommuner og amtskommuner, og at det ikke i sig selv fører til yderligere besparelser på de amtskommunale og de kommunale budgetter, hvorfor der ikke ser ud til at være nogen større effekt

af en yderligere decentralisering eller opblødning af standarder og normer.

Når jeg siger det, er det ikke, fordi jeg ikke mener, det er nødvendigt at gennemføre en sådan opblødning af standarder og normer, men for at gøre opmærksom på, at der er andre faktorer, som betyder noget for den kommunale og amtskommunale udgiftsudvikling, som går i den anden retning.

For det første er det sådan, at kommunalbestyrelsesmedlemmer og amtsrådsmedlemmer i stor udstrækning er en hel del usikre på den kompetence, de faktisk har fået stillet til rådighed. Det ved man mange steder, ikke mindst i Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen, som meget hyppigt får henvendelser, som går ud på, om ikke den pågældende forening vil fastlægge standarder og normer for et ikke-reguleret område. Netop ud fra en betragtning om, at verden er så stor og kompleks, at det er svært at have styr på alle enkeltheder i den, beder man om at få fastsat standarder og normer.

Forslag nr. 208 i Venstres beslutningsforslag viser, at man her sælger dette under en ganske klart falsk varebetegnelse. Beslutningsforslaget drejer sig jo om yderligere kommunal selvbestemmelse, men forslag nr. 208 i det kommunale sparekatalog går ud på, at der skal fastsættes yderligere normer inden for daginstitutionsområdet, og at man skal opnå besparelser ad denne vej.

Det andet væsentlige, som skaber presset på kommunernes og amtskommunernes udgifter, er udviklingen i samfundet: arbejdsløsheden, den øgede erhvervsfrekvens for kvinderne, ændrede familiemønstre og meget andet. Skal man opnå en udvikling i retning af, at presset på de offentlige finanser mindskes, må man beskæftige sig med måder at løse de fælles opgaver på, som ikke er så udgiftskrævende, men det forudsætter en alternativ udvikling og kan ikke klares ved, at man skærer en top af de eksisterende udgifter og løser opgaverne på nøjagtig samme måde.

Skulle man gennemføre Venstres intentioner, burde man derfor nok snarere stille mod et samarbejde imellem en række statslige sektorer og kommunerne om at finde alternative måder at løse fælles opgaver på. I stedet for at være cirkulæreforfatter skulle statsmagten i stor udstrækning som konsulent gå ud og hjælpe kommunerne og amtskommunerne

[Dræbø]

med at løse opgaverne på en mere rationel og fornuftig måde, men dog også sådan, at man løste opgaverne og ikke bare ødelagde eksisterende aktiviteter.

Herom står der ikke meget i venstres genfremsatte forslag. Det er, som om venstre er opfyldt af en tro på, at man har løst problemerne ved denne lidt billige og nemme citering af det kommunale sparekatalog, og så er sagen den, at man end ikke er kommet ind til dem.

Arne Bjerregaard (KrF):

Det er da et udmærket forslagskatalog, som venstre nok en gang har fremsat. Vi har studeret det før, og som det allerede er sagt, er visse ting jo også indgået i de besparelser, som vi allerede har gennemført, eller som vi ønsker at gennemføre.

Men når vi har været imødekommende over for noget af det, venstre har lagt frem for os, håbede vi selvfølgelig også på den samme imødekommende fra venstres side, når vi udmøntede de enkelte besparelsesforslag, i stedet for at vi skulle blive angrebet for, at vi netop ville spare, som vi sparede. Når det gælder f. eks. medicintilskud, som der har været en diskussion om – jeg ved ikke, hvordan det går med den – må jeg notere, at netop venstres folk gik kraftigt imod de elendige forligspartier, som kunne finde på at tage noget sådant med – det var uansvarligt. Jeg har også noteret mig, at man i en kommune som Ålborg, der vist har overvældende socialdemokratisk majoritet, har sparet voldsomt på snerydningen – det ser elendigt ud – og så må jeg spørge venstre, hvem det er, der har opponeret imod et så elendigt bystyre.

Sådan kunne jeg blive ved. Men jeg anerkender sammen med venstre, at vi i den givne situation nødvendigvis må spare, og vi er glade for, at venstre vil være med til at finde besparelser. Når så de forslag, venstre selv har fremlagt, udmøntes, synes jeg også, venstre skulle være med til at stå bag ved dem og erkende, at det er rigtigt at gøre det på den måde, som man selv har foreslået.

Vi finder det ligesom venstre væsentligt at styrke det kommunale selvstyre, hvilket også må indebære, at man styrker det lokale økonomiske ansvar, så man ikke bare kan flytte det over på en overordnet instans. Det mener vi er meget væsentligt, men vi må samtidig

passé på ikke at gå for vidt. Der er jo stadig væk visse ting, som skal være ensartede over hele landet, og som altså må være en statsopgave, ting, som må løses sådan, at alle får den samme behandling, uanset i hvilken del af riget de nu har bosat sig.

Men der er opgaver, som vi virkelig mener kan udlægges helt til kommunen, og som kommunen må tage det fulde økonomiske ansvar for. På det punkt vil vi gerne samarbejde med venstre om at nå en balance dér, altså, hvor meget vi kan lægge ud, som de helt og holdent har det økonomiske ansvar for, og hvor stor en part vi skal beholde som en statslig opgave.

I den givne situation må vi sige, at nu har vi i forligskredsen udmøntet nogle besparelsesforslag, og dem står vi selvfølgelig bag ved, men det forhindrer da ikke, at vi kommer igen og skal have udmøntet endnu flere besparelsesforslag, og derfor skal venstre altså ikke have utak for dette beslutningsforslag. Det kan vi bruge næste år; vi kan ikke bruge det på nuværende tidspunkt.

Ib Christensen (DR):

Dette forslag til folketingsbeslutning burde rettelig hedde forslag til folketingsbeslutning om forringelse af det offentlige serviceniveau, for det er jo det, der er tale om.

Når det er sagt, vil jeg gerne tilføje og understrege, at også retsforbundet finder det nødvendigt og rigtigt med vidtgående offentlige besparelser både i stat, amt og kommune, og der vil derfor være en lang række af disse forslag, som vi ser på med en meget stor grad af velvilje, forslag om, at kommunerne på en lang række områder får større ret til selv at bestemme, forslag om øget privatisering osv. Derfor vil vi kunne støtte de fleste af de forslag, der går ud på at gøre det muligt for kommunerne at spare og prioritere. Men da tanken om det nære samfund for retsforbundet ikke er en floskel, men en realitet, som vi gerne ønsker at nærme os mest muligt, vil vi ikke gå ind på nogle maksimumsdirektiver, som også er indeholdt i forslaget, således som finansministeren, hr. Dræbø og andre allerede har været inde på det. Der er tale om, at kommunerne skal betale for plejepatienter på sygehuse. Der er tale om, at der skal betales tilmeldingsgebyr for prøveforberedende enkeltfagsundervisning, gebyrer for visse sygesikringsudgifter,

[Ib Christensen]

betaling for efterlysning af lystsejlere, betaling for lægekontakt osv., og det er jo en lang række ting, som går i den modsatte retning af, at kommunerne selv kan bestemme over det offentlige serviceniveau inden for deres område. Det synes vi er temmelig perspektivløst, også fordi større frihed for kommunerne til selv at disponere i allerhøjeste grad – også ud fra en sparebetragtning – kan være hensigtsmæssig.

Vi vil altså gerne se på dette forslag på den baggrund, jeg har opridset, og gøre vores til, at forslaget, i større omfang end tilfældet er nu, kommer til at leve op til sin titel.

Svend Erik Hovmand (V):

Må jeg først have lov til at sige tak for en relativt positiv modtagelse. Det er klart, at et så omfattende forslag med så mange enkeltpunkter fortjener en grundig udvalgsbehandling, og der kan være enkeltpunkter, som virker stødende på visse partier, men jeg føler faktisk, at langt de fleste ordførere her har tilkendegivet en principielt positiv holdning over for det problem, som rejses.

Men inden jeg går over til at svare på spørgsmålene om de mere konkrete forslag, vil jeg gerne have lov til at pege på det mere principielle i dette forslag.

Jeg tror, at vi i dette land har behov for en ny kommunalreform, en reform, der sikrer lokalsamfundet den lokale selvbestemmelsesret, som oprindeligt var hensigten med vore amter og vore kommuner.

Efter de seneste års udvikling må man konstatere, at det kommunale selvstyre efterhånden begrænser sig til et selvstyre for nogle ganske få procent af det samlede budget. Den stadig stigende strøm af statsligt fastsatte standarder og normer har ført til, at den lokale frihed, som var et af hovedmotiveerne for kommunalreformen for ti år siden og en væsentlig årsag til venstres medvirken, mere og mere har udviklet sig til at være en frihed til at gøre, som staten bestemmer.

Denne udvikling er naturligvis uacceptabel for venstre. For det første fordi den nedbryder respekten for folkestyret: når befolkningen oplever det ene eksempel efter det andet på, at det ikke nytter noget at gøre sin lokale indflydelse gældende, så mister den lysten til at deltage i beslutningsprocessen. Dette ses bl. a. af den manglende interesse for de politiske partier. I dag er mindre end otte pro-

cent af vælgerne medlem af et politisk parti; for ti år siden var tallet næsten tre gange så stort.

For det andet betyder denne udvikling, at de folkevalgte mere og mere føler sig som marionetter for den siddende regering. De mister interessen i at deltage i det politiske arbejde, og det bliver sværere og sværere at få kvalificerede folk til at lade sig opstille.

Jeg har gerne villet gøre disse principielle indledende bemærkninger for at understrege, at dette ikke bare er et spareforslag, men også et forslag, der forsøger at præcisere en meget væsentlig holdning i vores demokratiske udvikling i dette land, og jeg tror, det er vigtigt, at vi også holder os den side af sagen for øje.

Finansministeren siger, at normer og cirkulærer ikke gør det alene, at det ikke giver nogen garanti for en lavere vækst. Ja, jeg er helt enig med finansministeren i det synspunkt. Efter venstres opfattelse er det naturligvis nødvendigt, at den kommunale verden, som tegner sig for halvdelen af de offentlige budgetter, også inddrages i et medansvar for den overordnede økonomiske politik. Det er derfor naturligt, at der i et samarbejde fastlægges en overordnet ramme for, hvor meget og hvor lidt man kan disponere over; det er altså garantien, der ligger i denne ramme. Men når denne overordnede ramme er aftalt, må det i langt højere grad være op til det lokale selvstyre selv at afgøre, hvilke opgaver den enkelte kommune eller det enkelte amt skal løse lokalt og efter hvilke standarder og normer.

Den kommunale verden er jo en broget samling af forskelligheder: fra Ringkøbing amt til Københavns amt, fra Albertslund kommune til Løgumkloster. Ikke alene den geografiske placering, men også mentaliteten, lokalbefolkningens ønsker og forventninger om den offentlige service og mange andre forhold er afgørende for, hvad man lokalt mener det offentlige skal tage sig af.

Men uanset de indvendinger, der er gjort, er det vigtigt her at understrege, at forslaget ikke bare går ud på, at der skal fjernes nogle love, nogle paragraffer, nogle cirkulærer og nogle forordninger for derigennem at styrke kommunernes selvbestemmelse. Forslaget har også til formål at skærpe befolkningens resourcebevidsthed med hensyn til forbrug af offentlig service, at appellere til den enkelte

[Svend Erik Hovmand]

borgers følelse af større ansvar for sin egen tilværelse samt at tilskynde kommunale myndigheder til alternative løsninger, større effektivitet og mindre forbrug.

Hvis vi kan gennemføre en sådan nulløsning i vores ramme, hvad betyder det så? Det betyder, at vi, ud over det som regeringen mener at kunne spare, opnår en besparelse på omkring 1 mia kr. yderligere i 1981 stigende til 5,5 mia kr. yderligere i 1984. Dette er tal, som jeg tror også finansministeren må have interesse i; på hans eget budget kunne der nok være behov for at få foretaget en sådan besparelse.

Lad mig i øvrigt sige til finansministeren, at det er rigtigt, at regeringen har tilkendegivet et synspunkt om, at man yderligere skal begrænse væksten i den offentlige sektor ud over de to procent, som er aftalt for 1981. Må jeg spørge direkte: hvor langt forestiller ministeren sig at gå ned? Er det en nulvækst, vi stiler imod, og i givet fald hvornår?

Det andet synspunkt, som jeg gerne vil hæfte mig ved, er finansministerens bemærkning om, at man på en række af de områder, som venstre nævner her, allerede er i gang med at overveje forslag og på enkelte områder også har gennemført dem. Ja vel. Men det forholder sig rent faktisk sådan, at det i dag er mere end ét år siden, regeringen på en sølvbakke fik serveret to omfattende kataloger af spareideer. Hvad er der sket siden, hr. minister? Hvad har regeringen foretaget sig? På nogle ganske få områder har man gennemført nogle ændringer af standarder og normer, og så har man gennemført en socialindkomst. Men man har jo ikke i nær tilstrækkelig grad gennemgået og seriøst gennemarbejdet de forslag, som er forelagt. Jeg vil gerne spørge ministeren, hvornår vi får en gennemarbejdet redegørelse fra regeringen for de to sparekataloger, som foreligger.

Så vil jeg gerne sige til hr. Hans Hækkerup, at det naturligvis er et synspunkt, at man ikke kan stoppe væksten i den kommunale sektor, men det er et synspunkt, som jeg tror hr. Hans Hækkerup vil have svært ved at fastholde i tiden, der kommer. Der er nemlig ingen tvivl om, at masser af mennesker har svært ved at forstå, hvordan det kan være, at de skal holde igen, at de skal acceptere en mindre realløn, når det offentlige kan tillade sig at udvide sin vækst, at bruge mere og mere, for det er jo det, der er tale om. Det

er rigtigt, at der har været tale om besparelser, men hvad er det for nogle besparelser? Det er ikke reelle besparelser. Det, der har været tale om, er, at væksten er blevet lidt mindre, end den ellers ville have været, men der er stadig væk en vækst tilbage, der er altså stadig væk et stigende forbrug i den offentlige sektor. Vi er et af de lande i verden, som har det største offentlige forbrug, og jeg tror, det er vigtigt, at hr. Hans Hækkerup gør sig klart, hvilke vanskeligheder vi styrer ind i, hvis vi fortsætter med en vækst i den offentlige sektor.

Jeg er glad for tilslutningen fra hr. Fleming Jensen.

Jeg skal sige til hr. Thorndahl, som havde en række positive, men også nogle kritiske bemærkninger til forslaget, at jeg synes, det ville være en god idé, hvis hr. Thorndahl læste bemærkningerne til forslaget; her ville han kunne få svar på et af de spørgsmål, han stillede angående specielt spildevandsanlæg.

Må jeg så sige til fru Birthe Nielsen, at det nok ville være klogt, hvis fru Birthe Nielsen så finansministeriets redegørelse af 24. januar til finansudvalget, hvor man opregner, hvilke merudgifter regeringen agter at pålægge kommunerne i 1981. Det er et tal, der netto når op på 300 mill. kr. Derfor synes jeg nok, det er en betænkelig sag, når fru Birthe Nielsen her siger, at der er foregået meget store besparelser; der er rent faktisk tale om en fortsat vækst i den kommunale sektor.

Hvad angår gratisprincippet, synes jeg, det vil være væsentligt at interessere sig for bemærkningerne. Heraf fremgår det, at gratisprincippet i virkeligheden ikke er særlig socialt, men at det tværtimod i mangfoldige tilfælde er de socialt stærke, der bruger det mest, og de socialt svage, der har den mindste fordel af det.

Lad mig afslutningsvis sige, at dette med at betale for mad på sygehuse er noget, man i mange år har gjort i Sverige. Jeg tror, at vi med de voldsomme udgifter, vi har også på dette område, bliver nødsaget til at acceptere; at der skal foretages visse begrænsninger.

Finansministeren (Svend Jakobsen):

Jeg skal kun gøre ganske få bemærkninger. Den første er til hr. Svend Erik Hovmand, der i sine indledende bemærkninger talte om »den stadige strøm af statslige cir-

[Finansministeren]

kulærer om standarder og normer«. Hvad er dog dette? Er det noget, der har udviklet sig i hr. Svend Erik Hovmands fantasi? Det er i hvert fald ikke en realitet, der kan tages ud af den praktiske virkelighed.

Sagen er jo, at vi efterhånden har afviklet næsten alle standarder og normer. Vi har liggende tilbage i systemet en række vejledende anvisninger, og jeg kan i den sammenhæng oplyse hr. Svend Erik Hovmand om, at vi i forbindelse med gennemførelsen af nye love hyppigt er i den situation, at kommunerne beder os om at udsende vejledende anvisninger om gennemførelsen, men der ligger jo meget få bindinger i standarder og normer sammenlignet med den situation, vi havde få år tilbage, og derfor er denne fremstilling af sagen ikke i overensstemmelse med den udvikling, vi har oplevet i de seneste år.

Hr. Svend Erik Hovmand stillede det direkte spørgsmål til mig: hvad er regeringens målsætning med hensyn til det kommunale og offentlige udgiftsniveau? Det er jeg selvfølgelig ked af at skulle svare på, fordi vi så hyppigt inden for det sidste års tid har oplyst folketinget om, hvad der er regeringens synspunkt, og hvad der er indeholdt i regeringens flerårige handlingsprogram på dette punkt. Jeg skal nøjes med at citere fra et enkelt sted, nemlig min fremsættelsestale til finansloven (Folketingstidende 1979-80, 2. samling, sp. 11636-37):

»Det er regeringens målsætning gradvis at bringe realstigningen i de samlede offentlige udgifter til ophør. For statens udgifter indebærer dette, at udgiftsniveauet fra nu af søges holdt konstant, bortset fra stigningen i priser og lønninger og udbetalte kompensationer til pensionister m.fl. som følge af moms- og afgiftsforhøjelserne ...

For kommunernes vedkommende er aftalt et loft over realvæksten på 2 pct. fra 1980 til 1981. For de følgende år vil det i lyset af de nuværende økonomiske udsigter være nødvendigt at sigte mod en vækstramme på 1 pct. i 1982 og yderligere begrænsning i årene herefter.«

Vi har ved flere lejligheder end denne orienteret folketinget om, at regeringens sigte er gradvis og i løbet af få år at bringe de offentlige udgifters vækst til ophør.

Hans Hækkerup (S):

Hr. Svend Erik Hovmand har øjensynlig opfattet mit indlæg sådan, at jeg mente, det offentlige kunne bruge løs, medens de private skulle holde igen. Jeg mener faktisk, det var det modsatte, jeg sagde, nemlig at når det private forbrug falder, er vi også nødt til at foretage en opbremsning i det offentlige forbrug. Det er sådan, at ikke alt privat forbrug nødvendigvis er bedre end offentligt forbrug, og det tror jeg også hr. Svend Erik Hovmand vil indse. Jeg kan nævne klare eksempler: rødvin, engelske bøffer og nye Volvoer er ikke nødvendigvis bedre end nye daginstitutioner. Desuden er det sådan, at når realindkomsten falder, er der nogle grupper, der rammes hårdere end andre grupper, og nogle grupper, der bedre kan foretage deres tilpasninger. Derfor er vi også over den offentlige sektor nødt til at føre en indkomst-udjævnende politik.

Når jeg ikke troede på, at man, som venstre øjensynlig forestiller sig, i løbet af ét år kunne nå ned på nulvækst og så fastholde den nulvækst, var det netop, fordi der er en lang række vigtige opgaver, som skal løses, og som vi i socialdemokratiet mener at kommunerne må gøre noget ved. Og jeg nævnte som eksempler bl.a. daginstitutionsområdet og plejehjemmene. Det var i den sammenhæng, det kom ind.

Thorndahl (FP):

Jeg vil gerne indledningsvis gøre en yderligere supplerende bemærkning vedrørende de punkter, som venstres beslutningsforslag indeholder. Man har stillet forslag om, at der skulle indbetales depositum for klager i en række tilfælde. Det må formentlig være baseret på den politiske holdning, at man vil begrænse vore medborgeres muligheder for eller i hvert fald tilskyndelse til at klage, og den holdning synes jeg er i konflikt med venstres generelle holdning i forbindelse med et lovforslag, vi behandlede i går, nemlig forslaget om ændring af ligningsloven, fradrag for udgifter til bistand i skattesager, hvor venstre i dette forslags bemærkninger gør gældende, at det er venstres principielle opfattelse, at der bør være fradragsret for udgifter i alle arter af sager til varetagelse af den enkelte borgers rettigheder og pligter over for det offentlige. Det er altså holdningen: der skal være en fradragsret for alle borgere, når

[Thorndahl]

de fører sager mod det offentlige. Det er altså en tilskyndelse til at føre sager mod det offentlige og varetage sine sager over for det offentlige. Det forekommer i hvert fald mig at være i holdningsmæssig konflikt med det, man giver udtryk for i dette forslag.

Så sagde hr. Svend Erik Hovmand, at en række kommunalbestyrelser føler sig som marionetter for den siddende regering. Jeg har også hørt det synspunkt, men jeg mener ikke, det er rimeligt eller rigtigt. Jeg tror ikke, det er det, der er forklaringen, men jeg kender godt undskyldningen. Når man ikke kan klare problemerne i kommunalbestyrelsen, griber man til at skyde skylden på den siddende regering.

Hr. Svend Erik Hovmand gjorde nogle bemærkninger om forslag 4 under byudviklingen i amterne, der hedder »Ændringer og tillæg til § 21 spildevandsledninger« – kun ledninger – »gøres nemmere, og fristen for færdiggørelse af spildevandsplaner udskydes ved lov«.

Hvad angår muligheden for administrativt meget lettere at få gennemført de ændringer, har regeringen efter min opfattelse fuldstændig imødekommet dette synspunkt. Jeg kan ikke se, at der dér er noget som helst at hente.

Den anden del af dette punkt siger: »fristen for færdiggørelse af spildevandsplaner udskydes ved lov«. Jeg kan ikke fatte, at man kører et sådant synspunkt frem. Vi har formentlig kun en halv snes kommuner tilbage, der ikke har udarbejdet deres spildevandsplaner. Det har simpelt hen ingen mening i denne sammenhæng at føre det frem som et synspunkt. De enkelte, der måtte restere, er stort set alle sammen færdige. Der er ikke noget zweck i et sådant synspunkt eller forslag; der er ikke nogen kroner at hente i det, hr. Svend Erik Hovmand; det er overstået. Derfor vil jeg tilbagevise de bemærkninger, hr. Svend Erik Hovmand gjorde gældende. Når vi taler om fristen for spildevandsplaner, skal jeg i øvrigt sige, at det i bekendtgørelsesform var fastsat, at spildevandsplanerne skulle være indsendt den 1. oktober 1976. Det er altså 4 år siden.

Birthe Nielsen (SF):

Når hr. Svend Erik Hovmand her fra talarstolen sagde, at det, han ønskede med lov-

forslaget, var at styrke kommunernes selvbestemmelsesret over det offentlige serviceniveau, må der være et eller andet, jeg har misforstået, for dette er et paradoks i forhold til det, forslaget indeholder. Hvor meget selvbestemmelse bliver der for kommunerne med hensyn til serviceniveauet, når der kun skal være nulvækst? Så er der i realiteten ikke noget som helst råderum for kommunerne overhovedet, for de har jo ikke mulighed for at foretage sig noget som helst, når der ikke er nogen penge at gøre noget som helst godt med, heller ikke inden for serviceområdet.

Jeg er enig med hr. Svend Erik Hovmand i, at det er fejlagtigt at pålægge kommunerne og amterne den merudgift på 300 mill. kr., som hr. Svend Erik Hovmand nævnte, samtidig med at man i samme åndedrag siger, at de skal spare, og at væksten kun må stige med 2 pct. til næste år og 1 pct. i 1982.

Man kan bare se på den lov, vi vedtog for 14 dage siden, hvad det betyder, når staten f.eks. sparer i arbejdsløshedsdagpenge. Det betyder i realiteten, at kommunerne får en ekstraudgift på 150 mill. kr. i 1981 bare på dette område og 300 mill. kr. i 1982, fordi de unge mennesker, der så bliver arbejdsløse, er henvist til bistandshjælp i kommunerne. Det koster kommunerne ekstra penge, at man laver sådan noget i folketinget. Hvis man skal tale om frihed til at gøre noget som helst i kommunerne, mener jeg overhovedet ikke, man kan være bekendt at komme med et sådant lovforslag, der pålægger kommunerne at spare ud fra, hvad staten – dvs. vi herinde i folketinget – bestemmer: bom – bom – bom – en hel spiseseddel på flere sider med 398 forslag. Det synes jeg er uanstændigt, hr. Svend Erik Hovmand. Det har overhovedet intet med selvbestemmelse at gøre.

Derfor vil jeg bede hr. Svend Erik Hovmand om at give forklaringen på, hvor decentraliseringen ligger, når man herfra dikterer, at kommunerne og amterne skal spare så og så meget. Det er uanstændigt, hr. Svend Erik Hovmand!

Dræbye (RV):

Jeg bemærkede, at hr. Svend Erik Hovmand gentog det, der står i forslagets bemærkninger, om, at forslaget har mange forskellige formål. Jeg må tilstå, at jeg min vane

[Dræbø]

tro har holdt mig til forslaget tekst, og beslutningsforslaget starter altså således:

»Med henblik på at forbedre kommunernes sparemuligheder opfordres regeringen til at fremsætte forslag til lovændringer og ændre cirkulærer m.v. på følgende punkter: ...«

Der er ingen som helst tvivl om, at hovedformålet med dette forslag er at skabe besparelser, ellers må venstre bede om at få ændret dets tekst og med det samme stille et ændringsforslag.

Bladrer man så i de forslag, der er tale om, kan man finde absurditeter, hvoraf jeg har slået ned på en enkelt, som imidlertid langt fra er den eneste. Man refererer til forslag 108 i kommunernes sparekatalog, som drejer sig om udvidet adgang til at undervise piger og drenge hver for sig. Jeg kan godt forstå, at det sekretariat, som har behandlet forslaget, lidt forsigtigt siger, at en besparelse eventuelt kan opnås ved en bedre udjævning af klassestørrelsen, for det faktiske er, at hvis der er tale om ensporede skoler, altså nogle af venstres ønskeskoler, er der tale om en ganske betydelig fordyrelse ved at iværksætte det pågældende forslag.

Når man generelt hører hr. Svend Erik Hovmand sige, at det er disse forfærdelige standarder og normer og vejledninger og cirkulærer, som skaber alle kommunernes udgifter, synes jeg, der kan være grund til at citere fra sammenfatningen af budgetredegørelse 1980, hvor man slår fast, at »en undersøgelse af forskellige tungtvejende serviceområder viser imidlertid, at kommunerne i praksis i stort omfang udnytter selvbestemmelsesretten til at vælge et serviceniveau, der ligger væsentligt over eksisterende typisk vejledende statslige fastsatte standarder og normer«. Det er jo ganske rigtigt. Det er også rigtigt, at det typisk er konservative, velstående kommuner, som ligger over, og at det i det hele taget overhovedet ikke har noget med politisk tilhørsforhold at gøre, når man finder overforbrug i kommunerne.

Derfor synes jeg, at venstre burde stille sig på et standpunkt: om man ønsker selvbestemmelsesretten og vil tage de økonomiske konsekvenser, der formentlig – sådan er erfaringerne – vil betyde øgede offentlige udgifter, eller om man mere restriktivt vil gå ind for at få gennemført kommunale besparelser,

som så også vil betyde en mindsket selvbestemmelsesret.

Svend Erik Hovmand (V):

Finansministeren sagde, at vi snart har afviklet alle standarder og normer. Det var efter min opfattelse en meget overraskende bemærkning fra en finansminister, ikke mindst i betragtning af at vi jo netop fra budgetdepartementet har fået en skrivelse af 24. november – og jeg citerede den oven i købet i mit sidste indlæg – der ridser op, hvor mange flere cirkulærer, love osv. der berører kommunerne, der vil komme i resten af dette år og i 1981 efter regeringens lovkatolog og dens planer i øvrigt.

Så vil ministeren sige: ja men de indeholder kun vejledninger, som man ikke behøver at rette sig efter i alle detaljer. Ja vel. Jeg kan bare tage et enkelt eksempel, hr. minister, fra dette stykke papir, som ministeren burde være bekendt med. Det fremgår, at man fra undervisningsministeriet vil udsende et cirkulære om visse arbejdsmiljøspørgsmål i forbindelse med anvendelsen af skolernes og institutionernes sløjde- og værkstedlokaler, ventilationsanlæg m. v. Alene denne lille sag koster kommunerne omkring 20 mill. kr. Der er en stribe af tilsvarende sager, som fastlægger nye standarder og normer, bestemmelser for den kommunale sektor, som faktisk koster temmelig mange penge.

Jeg kendte naturligvis finansministerens fremsættelsestale til finanslovsforslaget og bemærkningen om de to procent, faldende til én procent i 1982 og yderligere begrænsninger i året derefter, men det, jeg rent faktisk efterlyste et svar på, var følgende: når ministeren siger, at det er regeringens mål at bringe den offentlige vækst til ophør, må vi så få et skud på, hvornår det vil ske? Vi har nu fået at vide, at man i 1982 regner med en stigning i den kommunale vækst på 1 pct. Hvornår kommer man ned på nul, hvornår er væksten nul? Er det i 1983, eller er det i 1984? Jeg vil gerne endnu en gang anmode ministeren om at komme på talerstolen for at besvare det for mange kommuners planlægning overordentlig væsentlige spørgsmål.

Må jeg så sige til hr. Thorndahl, at jeg tror, vi taler lidt forbi hinanden i spørgsmålet om spildevandsplaner. Det, jeg henviste til i bemærkningerne, var, at der ud over det,

[Svend Erik Hovmand]

der allerede er gennemført, nok også vil kunne findes besparelser på en række andre områder.

Fru Birthe Nielsen siger, at man ikke kan foretage sig noget, hvis man gennemfører nulvækst. Hør, hvad er det for noget! Hvis en privat familie på sit husholdningsbudget pludselig ikke længere har en vækst i budgettet, betyder det da ikke, at den pågældende familie ikke kan foretage sig noget. Det betyder bare, at man ikke får flere penge til rådighed, men det er da klart, at man så kan foretage omprioritering inden for de beløb, man allerede anvender. Vi ved, at der helt klart er oplæg til omprioriteringer inden for den kommunale sektor. Vi ved f. eks., at antallet af skolebørn og dermed behovet for investeringer i skolesektoren er faldende, og det gør, at man får mulighed for at investere i andre sektorer.

Lad mig til allersidst sige til hr. Dræbye, at det er rigtigt, at mange vælger et højt serviceniveau på nogle områder, men det er lige så rigtigt, at mange havde ønske om at vælge et betydeligt lavere serviceniveau, end de i dag er i stand til at vælge, på andre områder. Det, vi ønsker med dette forslag, er netop at give kommunerne en mulighed for frit selv at vælge på en lang række områder og betydelig flere end i dag, hvor serviceniveauet skal ligge. Der er klart en forskel på, hvilke krav og forventninger man stiller, hvis man bor i Albertslund kommune, i forhold til de krav og forventninger, man ville stille, hvis man boede i Blåvandshuk. Derfor synes jeg, at afgørelsen om, hvor standarderne og niveauerne skal ligge, bør træffes lokalt, også for folkestyrets skyld. Hvis man skal engagere befolkningen, kræver det, at man får lov til at bestemme noget lokalt.

(Kort bemærkning).

Thorndahl (FP):

Det er i forlængelse af det indlæg, hr. Dræbye holdt, som jeg er meget enig i, og som har noget med at opklare venstres holdning at gøre. Jeg synes faktisk, det ville være meget rart for folketinget at få at vide, hvad det egentlig er, venstre prioriterer højest. Er det det kommunale selvstyre, eller er det de kommunale besparelser? Det er det, der er uklart for de fleste af ordførerne her i dag,

og jeg synes, det ville være vældig rart, om man fik venstre til at gøre rede for, hvordan man prioriterer de to ting, som jo i princippet, sådan som det er lagt op, er uforenelige. Jeg synes, det er uheldigt, at man fortsætter med, skal vi sige det på den måde, at skøjte hen over tingene og i virkeligheden giver udtryk for en dobbeltmoralisk holdning, som jeg ikke synes venstre kan være tjent med.

Hvad angår bemærkningerne om de eventuelle besparelser med hensyn til punktet vedrørende § 21, spildevandsplanerne, kan det da godt være, at hr. Svend Erik Hovmand har ret i, at der er besparelsesmuligheder inden for det område – det er der sikkert – men hvis det er det, man mener med det, er det altså noget, der ligger ud over selve beslutningsforslagets tekst. Beslutningsforslagets tekst er allerede udmøntet; der er ikke nogen besparelsesmuligheder i det. Der er altså forskel mellem beslutningsforslagets tekst og bemærkningerne, og det er det, jeg har gjort venstre og hr. Svend Erik Hovmand opmærksom på.

(Kort bemærkning).

Dræbye (RV):

Når man hører hr. Svend Erik Hovmands afsluttende bemærkning, får man nærmest det indtryk, at han ikke følger med i den debat, der foregår, for svarene er næsten ordrette gentagelser af svar fra første runde og anden runde. Det, der er hovedsagen i en diskussion som den, vi fører, er, at der ikke er nogen nemme løsninger. Hr. Svend Erik Hovmand ser ud til at være meget glad for den nemme løsning, han har fundet på sine personlige problemer, nemlig at kunne dokumentere, at der i stor hast kan spares milliardbeløb på de offentlige budgetter, men det er ikke løsninger på samfundets problemer, det er ikke løsninger på de opgaver, vi står over for. Så fremturer hr. Svend Erik Hovmand med at sige, at kommunerne gerne vil vælge frit. Ja, det, der er det mest karakteristiske, er, at de gerne frit vil vælge en højere standard end den, staten har vejledet om.

Finansministeren (Svend Jakobsen):

Jeg må anfægte hr. Dræbys sidste bemærkning om, at hr. Svend Erik Hovmand havde dokumenteret muligheden for milli-

[Finansministeren]

arbejdsparelsel i den kommunale sektor. Det fremgår ikke af det foreliggende forslag.

Derudover skal jeg svare hr. Svend Erik Hovmand på spørgsmålet om dette med cirkulærerne. Nu havde hr. Svend Erik Hovmand fået det ændret til vejledende cirkulærer, vejledende normer. Ja vel, men netop det vejledende er jo udtryk for, at der her er adgang for kommunerne til at bruge deres lokale selvbestemmelsesret, hvis de vil.

Derudover må jeg sige, at det ikke nytter, at hr. Svend Erik Hovmand bruger cirkulærepragrammet – det har jeg selv oversendt til finansudvalget, så det er jeg velbekendt med – som argumentation for, at der skulle udgå en strøm af standarder og normer fra statslig side. Denne cirkulæreoersigt er jo et udtryk for en række beslutninger truffet her i folketinget, og i den udstrækning der vedtages love her i folketinget, der også indeholder konsekvenser for kommunerne, eksempelvis arbejdsmiljølovgivningen, som hr. Svend Erik Hovmand henviste til, er det klart, at der udsendes cirkulærer herom.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Må jeg i anledning af finansministerens sidste bemærkninger sige, at vi kan kalde det en strøm eller ikke en strøm, men det er i hvert fald en merudgift for kommunerne på omkring 300 mill. kr., vi her taler om, ifølge ministerens eget notat, og det er samtidig en merudgift, der overstiger den 2 pct.s ramme, som er aftalt med kommunerne. Hvis ministeren er i tvivl om det, kan han spørge sin partifælle, formanden for Kommunernes Landsforening, som for få dage siden sagde, at de nu havde fået pålagt så mange flere opgaver, at de ikke var i stand til at opfylde 2 pct.s rammen.

Må jeg endelig sige følgende til hr. Dræbye: ja, det kan da godt være, at hr. Dræbye kan gøre sig morsom ved at sige, at nogle kommuner ønsker frit at vælge en højere standard end den vejledning, der er givet af staten. Jeg vil gerne sige til hr. Dræbye – og jeg tror også, han vil kunne få vejledning ved at spørge nogle af sine partikolleger, der sidder i kommunalbestyrelser rundt omkring – at i hvert fald hans parti og hans medlemmer af kommunalbestyrelser gør, hvad de kan de steder, hvor jeg kender dem, for at overholde

de aftaler, man har indgået. Uanset at man på enkelte sektorområder har ønsker om et højere niveau, har man til gengæld på andre ønsker om et lavere niveau end det, staten foreskriver, og resultatet bliver de allerfleste steder, at man overholder det, man har aftalt om vækstrammen.

Til gengæld må man altså desværre sige til regeringen, at den ikke lever op til denne aftale; ifølge Kommunernes Landsforenings formand er man nu langt ud over den aftale, som er indgået.

Bertel Haarder (V):

For det første er der forskellige måder, hvorpå man kan udmønte lovene. Man kan gøre det mere bureaukratisk, og man kan gøre det mindre bureaukratisk. Vi har en arbejdsminister, som i hvert fald har skabt den maksimale grad af bureaukrati i forbindelse med arbejdsmiljøloven, så stort et bureaukrati, at jeg tror, den lov ikke får lov at eksistere uændret i de kommende år. Vi har regler om sikkerhedskurser, 11 timers regler osv. På det sidste punkt har vi takket være et initiativ fra venstre fået en lille knast hugget af, når det gælder folkeskolen, men hvem var modstander af det? Det var finansministeren og hans parti.

Så vil jeg i øvrigt sige, at hver eneste gang der står en sætning om noget, venstre vil have lavet om i dette og det næstfølgende forslag, skal det selvfølgelig forstås på den måde, at hvis det strider mod gældende lovgivning, er det vores hensigt at ændre loven; det synes jeg er ret elementært. Hvis finansministeren tænker over det og altså lader være med at betragte gældende lov som en given størrelse, må han indrømme, at der er milliardsparelsel at hente i dette forslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, be-